

Over de staat van het koraal mag je aan de universiteit niet meer discussiëren

Posted on 15 mei 2021 by Arnout Jaspers

In 2005 was ik met een team van Naturalis op duikexpeditie in de Javazee, onder de rook (bijna letterlijk) van Jakarta. Het team bekijkt daar elke paar jaar hoe de uitgestrekte koraalriffen er aan toe zijn.

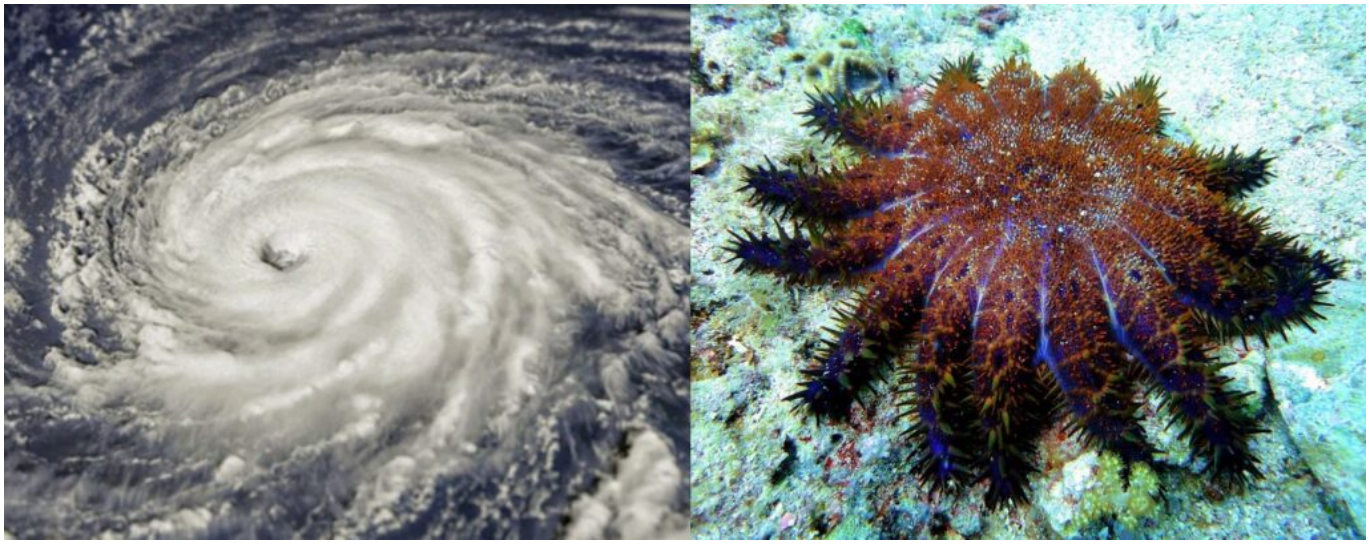
Op sommige locaties waren grote delen van het rif bijna helemaal kaal en dood. Als journalist wist ik toen slechts één verhaal over de achteruitgang van koraalriffen: grote god, had de klimaatverandering hier al zó heftig toegeslagen?

Doornenkroon en orkanen

De marien biologen met wie ik dook, wisten wel beter: die riffen waren kaalgevreten door de Doornenkroon (*Acanthaster planci*), een zeester die koraal eet. De Doornenkroon is de sprinkhaan van het rif: hij is altijd in kleine aantallen aanwezig, maar af en toe ontstaat een bevolkingsexplosie die enorme stukken koraalrif

kaalvreet. Hoe dat komt weet eigenlijk niemand.

Maar de levenloze natuur kan er ook wat van: als een orkaan over een koraalrif heen trekt, laat die een spoor van verwoesting achter. En dat is niet zeldzaam: het grootste koraalrif op aarde, het Great Barrier Reef aan de oostkust van Australië, wordt zo'n vijf keer per seizoen geraakt. Op een tijdschaal van decennia wordt bijna elk stuk van dit ruim tweeduizend kilometer lange rif wel een keer door een orkaan geraakt.

Orkanen en Doornenkroon zeesterren beschadigen koraalriffen erger dan klimaatverandering.

Verbleken en klimaatverandering

Uit het feit dat er, ondanks millennia van orkanen en plagen van Doornenkroon, überhaupt nog koraal is, mag je concluderen dat dit ecosysteem zich van zulke schokken kan herstellen, al duurt dat jaren omdat koraal maar langzaam groeit.

Dan is er ook nog het veelbesproken *bleaching* (verbleken), wat vooral gebeurt als het water te warm wordt. Daar kan het koraal zich sneller van herstellen, omdat het dan niet dood is, maar alleen de algen heeft uitgestoten waarmee het in symbiose leeft. Ook die hittegolven onder water zijn een natuurlijk proces dat met enige regelmaat optreedt.

En dan is er nog klimaatverandering: een zeer geleidelijke en beperkte stijging van de gemiddelde temperatuur en zuurgraad van het zeewater. In het gangbare

narratief is dit de enige en beslissende bedreiging van deze uiterst kwetsbare ecosystemen, die eind deze eeuw allemaal morsdood zullen zijn, tenzij de hele wereld samenspant om die klimaatverandering te voorkomen.

Naar de rechter om ontslag aan te vechten

Deze lange aanloop moge duidelijk maken, dat het met de kwetsbaarheid van koraalriffen voor klimaatverandering iets genuanceerder ligt. En omdat het genuanceerder ligt, staat de Australische marien fysicus Peter Ridd binnenkort voor de derde keer voor de rechter om zijn ontslag door de James Cook University (JCU) aan te vechten.

Bij de eerste rechtszaak, in april 2019, kreeg Ridd gelijk, en zei de rechter dat JCU hem 750.000 euro schadevergoeding moest betalen. Maar in hoger beroep, in juli 2020, kreeg JCU gelijk en werd de schadevergoeding teruggedraaid. In februari 2021 werd duidelijk dat Ridd opnieuw in beroep kan, dit keer bij het Hooggerechtshof. Alles bij elkaar gaat dit tonnen aan juridische kosten vergen, die grotendeels opgebracht worden door crowdfunding.

Ongezouten kritiek

Ridd is bepaald geen koraalwappie: hij was lange tijd hoofd van de afdeling mariene fysica van JCU, en heeft z'n halve leven koraalriffen bestudeerd. Maar van het JCU-bestuur moest Ridd weg omdat hij zich oncollegiaal gedragen zou hebben.

Hij leverde namelijk ongezouten kritiek op Australische ecologen en biologen, die al jaren verkondigen dat het Great Barrier Reef op sterven na dood is. Volgens Ridd is het Great Barrier Reef in wezen gezond, en zijn de karrenvrachten aan onderzoek die de noodklok luiden over het rif van ondermaatse kwaliteit.

'Afschuwelijk signaal'

Weliswaar liet hij zich ook over personen soms denigrerend uit, en tegen tv-zender *Sky News* zei hij in 2017 dat organisaties als het Australische Instituut voor Mariene Wetenschap en het ARC Centre of Excellence for Coral Reef Studies aan de JCU niet langer te vertrouwen zijn.

JCU-bestuurders doorzochten vervolgens zonder toestemming al Ridds universitaire e-mails, naar eigen zeggen omdat ze er voor moesten zorgen dat de universiteit een *safe space* bleef. Zelfs een van de onderzoekers die hard is aangevallen door Ridd, zei dat dit 'een afschuwelijk signaal' afgaf. Studenten en onderzoekers reageerden met het massaal ontvluchten van deze 'veilige omgeving' door geen universitaire e-mail meer te gebruiken.

Het aanpassingvermogem van het Great Barrier Reef

Over Ridds optimistische kijk op de staat van het Great Barrier Reef kan niemand nu al een definitief oordeel vellen. Maar de huidige gezondheid van het Great Barrier Reef is van groot belang voor de prognoses hoe het zich zal houden onder de klimaatverandering in de rest van deze eeuw.

Of klimaatverandering zal leiden tot meer Doornenkroon-plagen is onbekend. Of klimaatverandering de impact van orkanen gaat vergroten of verkleinen, is in het algemeen onduidelijk, maar aan de oostkust van Australië neemt het aantal orkanen al sinds de jaren zeventig af.

Ook blijkt koraal in staat zich vrij snel tegen warmer water te wapenen door meer warmtebestendige algen op te nemen. Zulk aanpassingsvermogen wordt in de gangbare prognoses niet meegenomen.

Recent onderzoek wijst er op, dat de verzuring van de oceaan door CO2-opname in ieder geval deze eeuw slechts een zeer beperkte invloed op de levensvatbaarheid van het koraal zal hebben. Maar dat complex van factoren hoort thuis in een wetenschapppelijk debat aan een universiteit, niet in een rechtszaal.

Geografisch ver weg, maar in het centrum van de klimaatkwestie

Zulke nuances zijn aan het dominante klimaatalarmisme, en dus aan de media, niet besteed. Een willekeurig voorbeeld uit vele: een artikel in Trouw uit 2017 dat stelt dat het Great Barrier Reef waarschijnlijk al onherstelbaar is beschadigd, en dat de restanten alleen nog te redden zijn als de hele wereld stopt met CO2 uitstoten: 'Het komt er nu op aan hoeveel Australië en de rest van de wereld bereid zijn te doen

tegen verdere stijging van de temperatuur', aldus in dat artikel Morgan Pratchett, hoofdonderzoeker aan het ARC Centre of Excellence for Coral Reef Studies.

Het Great Barrier Reef ligt alleen geografisch ver weg; het bevindt zich in het epicentrum van de klimaatkwestie, omdat het een van die kroonjuwelen van de natuur zou zijn die alleen nog door drastische mondiale actie tegen klimaatverandering te redden zijn. Dan wordt er ook door een universiteit in een beschaafd land blijkbaar naar andere middelen gegrepen om consensus af te dwingen.